

Barcelona 4 de maig de 1923

La Veu de la Torratxa

Any XLVI Número 2304 15 cèntims — Atrassats, 30

PERTENECHE A LA BIBLIOTECA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

EN ROVIRA

—Amb acta o sense acta, la victòria és nostra!

SPORTMENS

Per un minimum de preus obtindreu un màxim de qualitat

Jerseis colors.	Ptes.	3'75
Jerseis futbol, extra	»	4'95
Pantalons de futbol	»	1'95
Mitges de futbol, extra	»	2'35
Mitges futbol.	»	1'95
Defenses pell, extra	»	2'95
Defenses.	»	1'50
Genolleres classe extra	»	6'95
Tobilleres estrangeres, classe extra	»	7'45
Baló reglamentari número 5, extra	»	13'95
Baló reglamentari número 5.	»	7'95
Càmares alemanyes extres, número 5	»	2'75
Manxes baló	»	2'95
Manxes bicicleta.	»	4'95
Passador baló marca Búfalo	»	0'55
Calçat futbol ternera extra	»	15'95
Equips complets	»	26'95
Equips complets amb calçat extra	»	44'95

Rebaixes generals per a tots els compradors

Invitem abans de comprar comparin nostres gèneres i preus, i obtindran una diferència d'un 25 per 100.

CASA LAYRET

VENDES A L'ENGRÓS I DETALL

Carrer de la Boqueria, 29 - Entrada lliure

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

L'estàtua de Colón ilumina Barcelona.
Naturalment com que la làmpara és

VULCAN 1/2 WATT

La trobarà a la

Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Gran Restaurant "VILA"

Passatge Crèdit, 5 i 7

BARCELONA

CANVI D'AMO

Coberts-reclam a 2, 3'75, 4'50 i 5 pessetes

Abonaments de 30 coberts a 40 pessetes

» » 60 » a 75 »

Esplèndits salons per a banquets, casaments i
bateigs

Es el restaurant més concorregut de Barcelona

Banc de Barcelona

Aquest Banc en sa Casa Central i en la Sucursal número 1, continua realitzant les operacions de Compra i Venda de Valors, Renovacions, Conversions, Canvis, Agregació de Fulles de cupons i Revisió de llistes d'amortitzacions

Admet en dipòsit tota classe de valors

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115 : Barcelona

GRAN SALÓN DORÉ

DE LA

GRANJA ROYAL

PELAYO, 58

LLETERIA I PRODUCTES
DERIVATS DE LA MATEIXA

PASTELERIA DE NATA
NATA EN CAPSETES
GELATS DE NATA

En el Gran Salón Doré es dona cita la bona Societat: De 6 a 8 en el Tè i de 10 a 12 cafè amb musica
De 1 a 2 "Souper" a la sortida dels Teatres

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Barcelona-Tagamanent

Perdoni'ns el famós poble de Tagamanent si el triem per a establir un terme de comparació amb Barcelona. No és que volguem dir que Barcelona és lo màxim i Tagamanent lo mínim, que l'una és la culta i l'altre l'incult, que la capital és lo honrat i el poble lo venal. Al contrari. Barcelona és ja igual a Tagamanent, perquè se pot establir la següent proporció: Barcelona : Tagamanent = l'acta bruta del districte VII : l'acta en blanc de l'únic col·legi tagamanenc.

Com hem devallat, com hem anat perdent totes les velles virtuts ciutadanes, com se va esquarterant aquell lloc que'n dèiem democràcia barcelonina, que fins els poetes la cantaven, com si fos una deesa! L'Alçament s'ha convertit en tupinada; la urna, de sagrari en caps de jocs de mans; el vot d'execució civil en paper de vilipendi. Quan ens parlaven d'eleccions brutes, nosaltres, barcelonins, ens planyíem d'aquells pobles rurals que no havien assolit la nostra perfecció política. Els pobles eren els que impediien el triomf de Catalunya i de la República; els pobles se venien; els pobles se convertien en laboratoris electorals, on mans polleres pervertien el sagrat dret electoral; els estrafeien la voluntat col·lectiva, amb les seves venalitats i la seva perversió política. La ciutat elegia, i el poble, amb les actes falses, li desfeia l'elecció. La ciutat tenia l'orgull d'ésser-ho per les seves avingudes, pels museus, pels tramvies, pels taxis, per les cotets i pels savis, però també per les eleccions honestes.

I de sobte, la ciutat se converteix en poble amb tupinada, acta falsa, pessetes que són vots, vots que's fan pessetes, i electorers que desfan la voluntat ciutadana. Barcelona, arriba fins a Tagamanent. En Cambó fa d'alcalde, En Lerroux de quefe de policia, i uns subalterns d'electorers. En Rovira és el candidat de bona fe, el candidat que surt triomfant, però que ha badat, i a Tagamanent-Barcelona, no val a badar.

I jo crec que l'Acció Catalana ha badat, que En Rovira i Virgili ha badat. No eren dos els protagonistes de «l'imbroglia» de Sans? Doncs que'n fossin tres: radicals, «Lliga» i Acció Catalana. Que per a sortir el senyor Emilià Iglesias i En Rovira i Virgili, era precis sacrificar a un regionalista? Se'l sacrificava. Qui? En Cambó, no, perquè és el capità; En Pere Rahola, tampoc perquè ja hem quedat que és el més lliberal dels regionalistes; En Martinez Domingo, tampoc, perquè segueix essent el «ciudadà lliure de la lliure Barcelona»; En Batlle, tampoc, perquè representa el tradicionalisme. Qui, doncs, hauria estat el sacrificat? En Morera i Galicia. Tothom ho hauria trobat molt just i molt polític.

Ens explicarem. En Morera i Galicia, és un respectable poeta que no fa política més que el dia de les eleccions, i encara la fa perquè altres la fan per a ell. No parla, encara que és eloqüent. No fa mítings. No dona conferències. No escriu articles polítics. Quin mal s'hauria fet eliminant-lo de la candidatura? Cap; en canvi, la «Lliga» no hauria quedat deshonorada, els amics del senyor Emilià Iglesias no tindrien el disgust de veure'l diputat, En Rovira i Virgili faria el seu discurs al parlament i En Morera i Galicia, seguiria traduint a Shakespeare, en el seu retir horacià de Lleida...

Decididament, ha estat una negligència de l'Acció Catalana, no demanant una intervenció equitativa en la tupinada del districte VII. La frase de l'enyorat Calvet, hauria tornat a tenir realitat. Tots guanyant... Fins hauria guanyat En Morera i Galicia, al qual tributariem un homenatge, dedicant-li una edició de luxe de les seves poesies.

PARADOX

La revifalla del rípi

L'essllanguiment que ja s'apropa de la florida primavera, ens porta l'angoixa que produeix sempre la pèrdua de les coses estimades; i si bé les belles notes estivals que componen en primer terme les festes majors rurals amb els corresponents envelats xafogosos, plens de forasters mai desitjats i sempre inoportuns, atenuaran en part la nostra pena, no per això deixarem de doldre'ns com cada any de la temporal desaparició dels climes immillorables, de

les dolces melodies de les nostres aus i de les improvisades revelacions amoroses que, responent al esclat del bon temps, surten del cor folles i desenfrenades, majorment si el subjecte enamorat escriu versos i no certament inspirats amb lectures d'Horaci o Virgili, sinó suggerits del contingut de l'Anuari Riera o d'una Guia de Ferrocarrils, on hi consten ademés els ingressos i despeses de les companyies.

A propòsit d'aquests darrers i amb el respecte degut a les veritables i reconegudes valors, ens volem sincerar del error que hem sofert en posar-los entre les coses bones, confessant ben a pesar nostre que són l'únic estigma dels bells jorns primaverals, essent tament de doldre que les escasses aptituds intel·lectuals d'aquesta raça inextingible i que podrien utilitzar-se en quelcom de profitós, siguin esmerçades en torturar a una noia senzilla i de sa casa, posant-li uns versos encapsalats amb els mots: «A l'aimia», i a quin títol hi afegiríem nosaltres aquest lema: «Ja't planyo!...».

D'un cas recent volem parlar, ocorregut a un trovador d'estar per casa, que havent endreçat a un bon senyor uns endecasílabs coixos sollicitant la mà de la seva filla, a la que nomenava *divinal fembra*, li fou contestat denegant-li la petició, pel fet de que a la circumstància d'ésser pobre—que no hauria sigut un gran obstacle—hi ategia l'aggravant d'ésser poeta, amb lo qual no podia transigir el pare de la preferida.

No cal dir que la resposta ferí dolorosament l'ànima sensible del sol·licitant, que entreveient per una esclatxa de ses visions màgiques la realitat amb tota sa cruesa, volgué immortalitzar aquells moments de gran dolor amb un poema ple de sinceritat, com podem veure en aquests versos amb els que finia la composició:

...Es ser pobre i fer versos
encara és pitjor.

Amb els quals evidenciava l'enamorat poeta, la gran ensenyança pràctica que li proporcionà la concisa resposta del pare de la noia.

Altres fets semblants podríem esmentar, però aquest bastarà per a demostrar la inoportunitat del ripi, que si viu el reste de l'any en completa postració i agonia, experimenta en aquest temps excepcional una lleugera i perillosa revifalla.

M. GRANÉ CIVIL

L'elegància, la cossa i el bram

El carrers de Barcelona estan presos per nombroses turbes de xicots, alguns dels quals ja serien pares de família, que amb una pilota, un grapat de draps, una llauna de sardines o qualsevol altre objecte potejable, impossibiliten el pas del transeunt tranquil, trenquen vidres, entrebanquen a la gent i converteixen el carrer en un camp de batalla.

Al teatre, en un moment donat, la gent s'entusias-

ma i comença a cantar a plena veu. Al menjador, a la sala de joc i al teatre és on se coneix l'home ben educat. Els que a Barcelona criden en el teatre no ho deuen saber això.

Aquesta afició al bram i a la cossa, la veritat, trobem que no fa elegant. I avui que a Barcelona es nota una gran tendència a l'elegància! Avui que Barcelona té salons de tè, i «dancings» i drogues literàries, i maniquís, i vicis distingits!

El bon candidat

Aquest bon candidat—que ja és diputat,—ho és per obra i gràcia de la «Lliga». És lo més trist que pot ésser un home: és un home de mitja edat. Petit, rabassut, molt vermell, sembla un pebrot amb potes.

Ha lluitat en un districte rural. I ha vençut. Però la elecció li ha costat catorze mil duros.

—I en què s'ha gastat tants diners?—li preguntaven uns amics.

—En vi! Sense vi la meva candidatura era a l'aigua.

Afició al teatre

A Barcelona tindrem, sembla dintre de poc, un nou teatre. El *Theatre Français de Barcelona*. Naturalment, en aquest teatre no s'hi representaran més que obres franceses en francès.

—Però si a Barcelona quan no és brut no es pot aguantar el teatre català!—ens deia un autor dramàtic català, que en vista de que el teatre no li donava per a viure ha posat una farmàcia.

Tot torna

Lema: *Menys el que no*

Tornaran els propietaris,
sense entranyes, a augmentar
an els pobres proletaris
els lloguers extraordinaris
que ja no poden pagar.

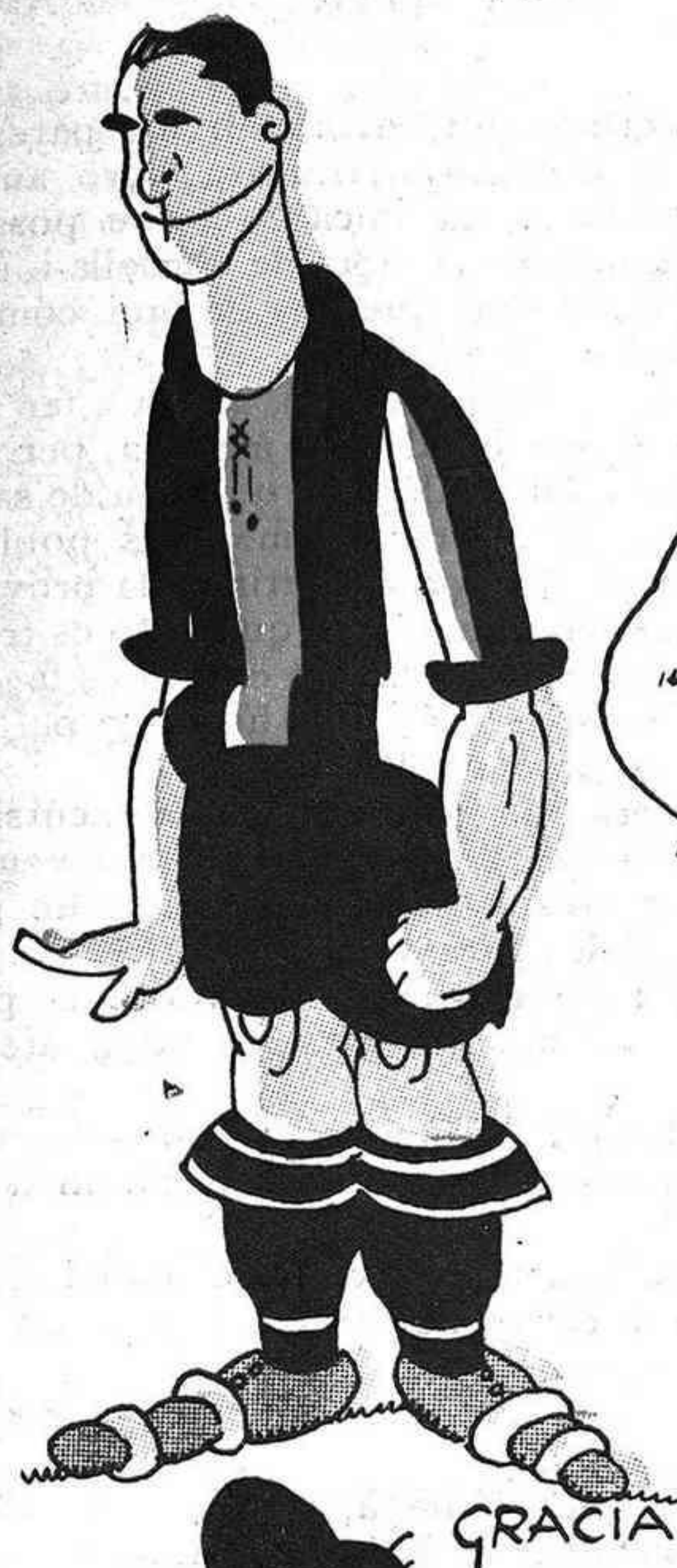
Les beiates batxilleres,
que's confessen cada dia,
tornaran sent xafarderes,
a contà a mossèn Borderes
coses de mossèn Badia.

Els joves que allà al Marroc
fan anar a barallar-se
amb els moros, si algun foc
no'ls crema, poquet a poc
tornaran ací a curar-se

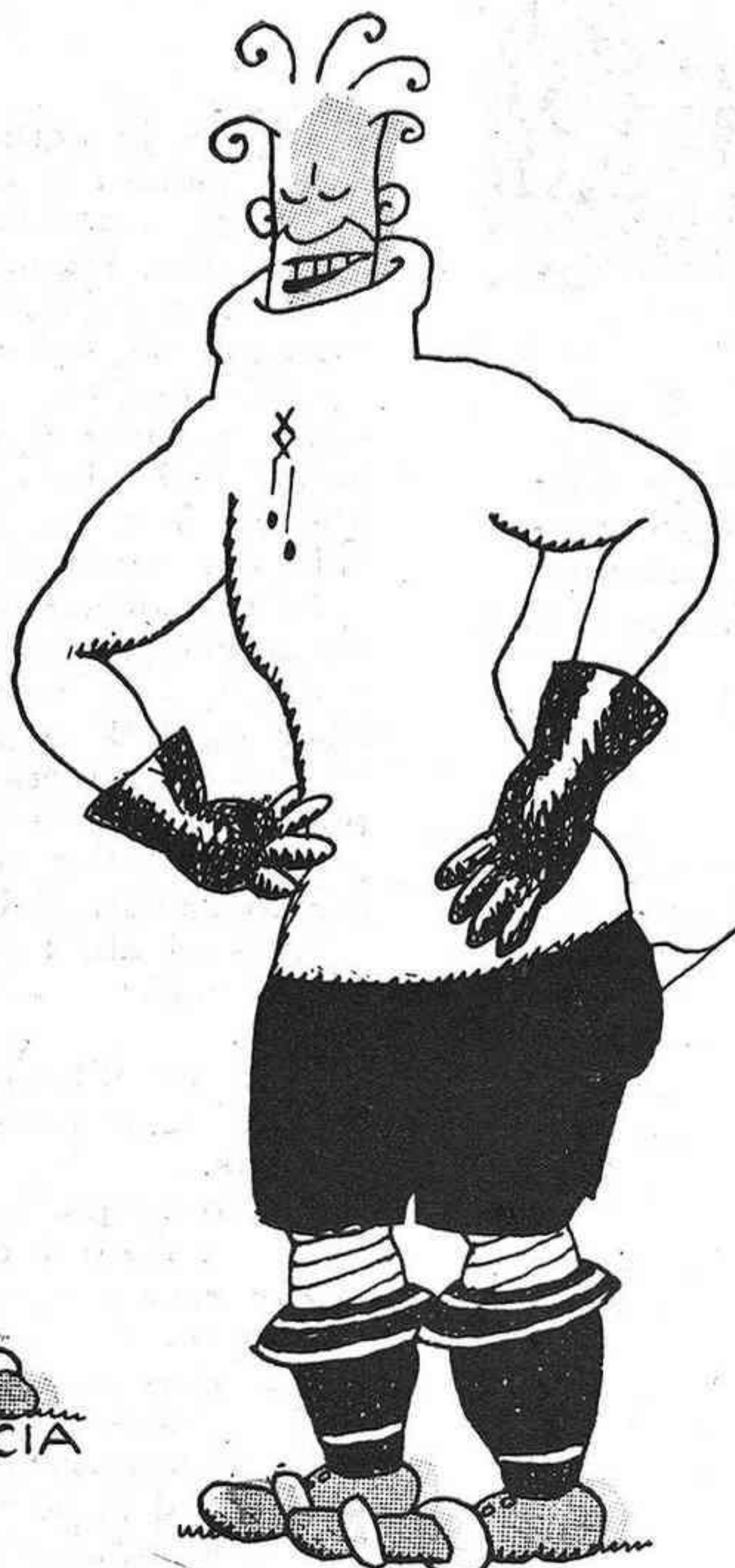
Tornarà la calor forta
i després els panallons,
tornarà, tot i sent morta,
la maleïda grip que porta
els microbis a milions.

Per més que uns i altres *penquin*
i s'afanyin en cavar
la terra dura i la trenquin,
les males herbes que arrenquin
tornaran a rebrotar.

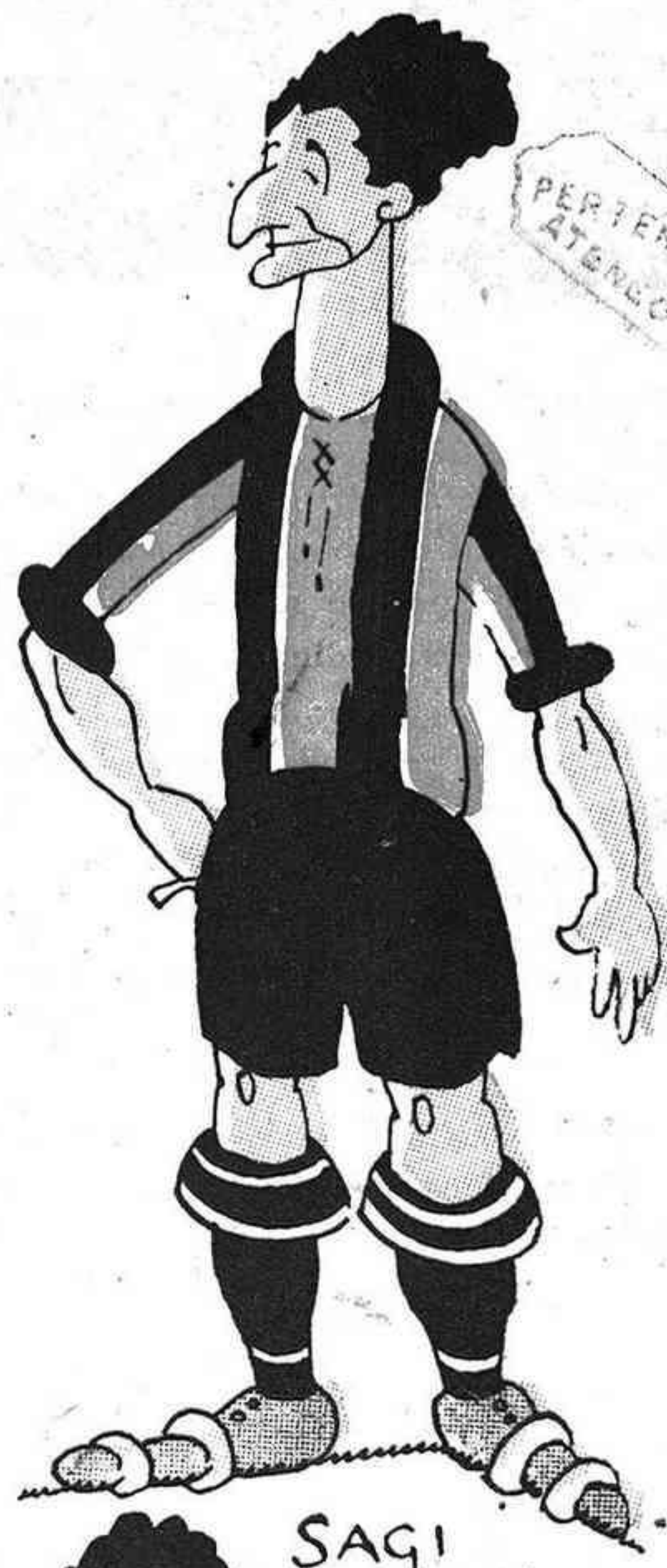
AGUILETA

GRACIA

ZAMORA

SAGI

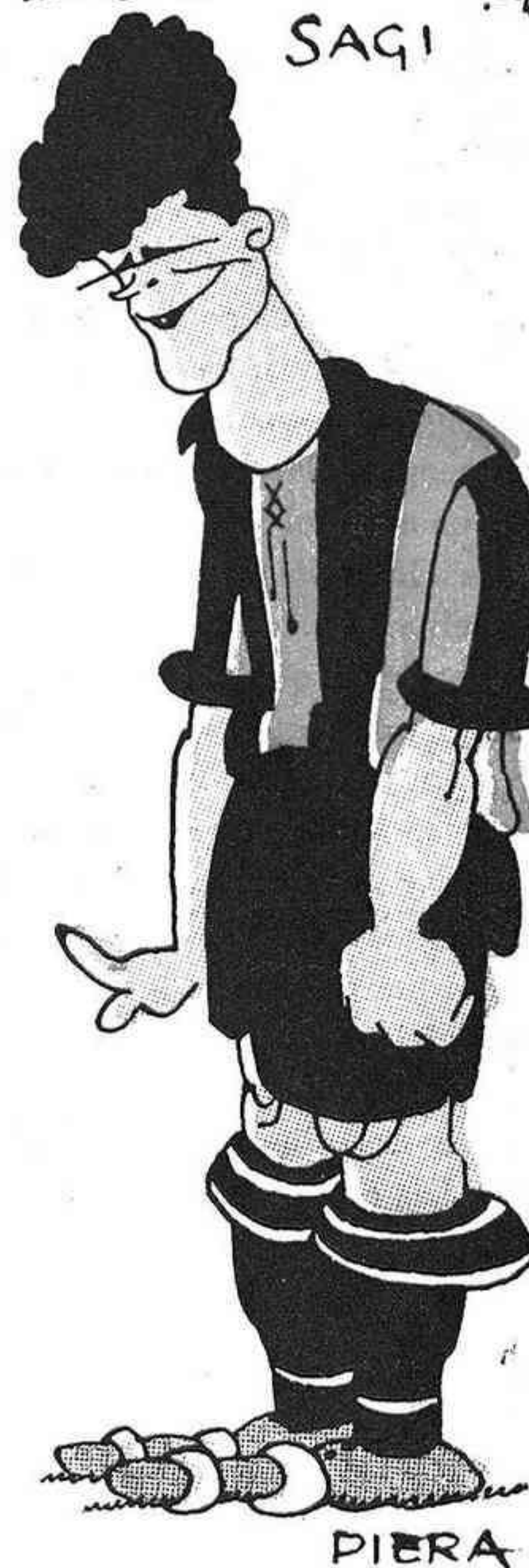

Pastoreu
23

SAMITIER

ALCANTARA

PIERA

ELS DEUS DE LA PILOTA

PERTENEDOR A LA BIBLIOTECA
ATENEU DE LA TORRATXA

EL DIUMENGE D'ELECCIONS

Així com la festa de Treball es celebra no treballant, i nosaltres trobem que s'hauria de celebrar treballant més, perquè *somos o no somos*, el diumenge d'eleccions és el diumenge més poc diumenge de l'any.

A tota la gent sembla que se'ls hi escapi el tren. Tothom va depressa.

—On vas tan corrent?—preguntem a un amic nostre, en una tregua de pressa.

—A votar. A que ja no hagin votat per mi.

—Quí?

—Algun mort.

Ja ho veieu! Fins els morts, com en un *anticipo* del judici final, s'aixequen, i cames ajudeu-me! cap al col·legi. Al col·legi no se'n espanten d'aquesta visita extraordinària, perquè per això hi són: per a no espantar-se.

El diumenge d'eleccions és, doncs, un fals diumenge. És un diumenge amb cèdula emmatllada. Això no es descobreix perquè no convé que es descobreixi. No convé ni als que voten ni, sobre tot, als que fan votar. El diumenge d'eleccions és com un senyor disfressat de pagès.

Tothom corre, tothom va depressa, tothom s'atropella, tothom va amb un paper a la mà. És pot sapiguer on va tota aquesta gent amb un paper a la mà? Va a salvar a la Pàtria, que és una cosa que no els interessa gaire, ni saben ben bé el que és.

El diumenge d'eleccions té un moment en que es queda sol, un moment de veritable diumenge. Aquest moment és a les dues de la tarda. La *mesa electoral* es converteix en taula. En aquesta taula, no sabem perquè—potser perquè és un plat d'eleccions, perquè és un plat de diumenge—s'hi menja arròs. I a la urna, si gossessin, hi posarien vi.

En aquesta hora en que el diumenge d'eleccions és un diumenge de debó, tot—les cases, els carrers, l'aire—agafa un color de caldo, un color de rovell d'ou. És el color que simbolitza el diumenge d'eleccions. Perquè les coses, si volem anar bé, s'han de simbolitzar. I perquè, ademés, no vé d'un símbol. I aquest color del diumenge d'eleccions és el color predilecte dels estòmecs *votadors*.

XARAU

El truc

Quan jo era bon noi, vivia amb els pares, tenia amics i lo mateix que tinc ara, però amb més preocupacions. La única cosa que posseïa de més, era una bona mota de consells i un bon certificat per a demostrar que era un noi com deuen ésser tots els nois de bona vida.

En aquells bons temps, doncs, anava a fer excursions casolanes, sense bandes ni motxila, per tots els pobles de la plana del Vallès; perquè heu de sapiguer que un bon noi deu visitar solament els pobles que volten la ciutat on ell vegeta. Sortir de la província ja vol dir desobediència, sempre i quan no es tracta de fer un viatge de negoci; i llavors encara es fa perquè l'amo, que és més que la família, ho mana pel seu bé i per orgull de la família del noi.

Doncs quan era bon noi, durant una excursió a un poblet de mala mort, ens cridà l'atenció veure a la porta del ferrer tres xavals d'una tribu de gitanos acampada darrera les parets del cementiri.

Ens hi aturarem també per a veure el per què aquells fills de la mandra posaven tanta atenció al treball.

Llavors el ferrer, agafà amb les estenalles un tros de ferro roent i el passà per sota el nas d'un d'aquells gitanets.

—No sé què hi veus!—exclamà el bailet.—No em fa por el ferro vermell, no. Si em doneu un ral fins m'atreveixo a llepar-lo.

Entre el ferrer, el meu acompanyant i jo, recollírem el ral i li entregàrem.

El gitanet l'agafà, el llepà, se'l ficà a la butxaca i se'n anà carrer avall fent saltirons i xiulant.

Decididament aquell noi no era bon noi, però era més llest que tots nosaltres.

F. C.

Los Venenos sociales: Opio - Morfina. Dr. Antonio Pagador. Barcelona. 10 pessetes.

Veu's aquí una obra altament humanitària. Veu's aquí l'obra d'un home bo. S'ha fet, mal traduïda del francès, massa literatura perversa, imbècilment perversa, a base de les aberracions sexuals i dels tòxics elegants.

Aquesta literatura és immoral per la seva perniciosa influència sobre els lectors. Aquesta literatura s'hauria de condemnar com qualsevol altre delictes vulgar.

El Doctor Pagador ha escrit la seva obra no amb discursos moralitzadors i edificants, sinó amb estadístiques que tenen la força terrible d'un anatema.

La lectura d'aquest llibre d'En Pagador, interessantíssim, és com si us posessiu a la vista una espantosa llaga social. Obra de bondat i de pietat aquesta de *Los venenos sociales*, que hauria de llegir tothom, sobre tot les víctimes lamentables d'aquesta plaga.

Interessantíssima, ademés, aquesta obra, per a tots aquells esperits curiosos que senten un afany interior de saber, per a tots

aquells que tenir una biblioteca no significa tenir un moble més sinó una col·lecció de llibres escollits.

Tomàs de Quincey en les seves *Memories d'un fumar d'opi*, Baudelaire en els seus *Paradissos artificials*, han aixecat un xic la cortina de seda que amaga la terrible tragèdia del vici terrible.

Però és més eficaç i més moral l'obra d'En Pagador que la dels dos mestres.

Infantaments. Poesies de J. M. Prous i Vila, amb dibuixos de J. M. Marquès Puig. Tarrassa. 3'50 pessetes.

Veu's aquí un llibre que fa de bon llegir, i n llibre amable. La seva nota dominant és la claretat, la senzillesa: únic camí per a trobar l'emoció. I no hem d'oblidar que l'emoció és un element primari en poesia.

Potser en aquests versos d'En Prous i Vila no es consegueix del tot aquesta finalitat. Potser l'emoció tan sols s'hi pressent, però la finor i claretat del llenguatge posen al poeta en camí d'assolir-la per complet en futures obres. I això ja és molt.

ALFA

Altres llibres rebuts:

Buirac, poesies, Salvador Tussell i Eulàlia.

Cocaina, novel·la de Pittigrilli.

Caçat al vol.

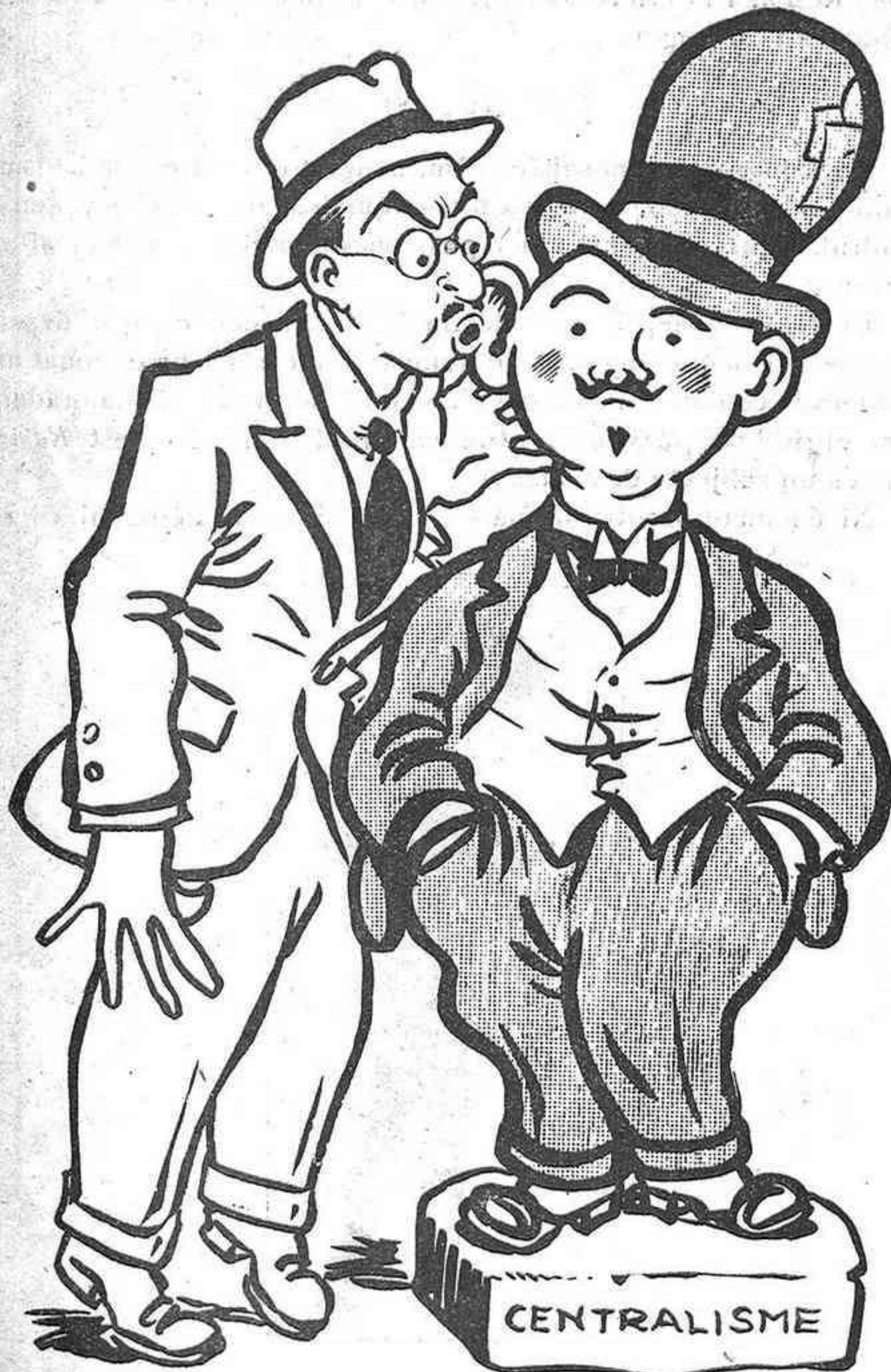
—Que diu que fan un cine soterrani?

—No en sé res.

—Ui! Si tothom en parla.

—Vol dir?

—Ja ho crec! El *Metropolitan Cine*. Ho vol més clar? *Metro...* sota terra.

No hi ha pitjor sort que el que no vol sentir

De la meva cartera

Dels ignorants, el que viu més feliç, és aquell que ignora fins sa pròpia ignorància.

El que s'obstina en cercar la felicitat en aquest món, és un infeliç.

L'espiritualitat i el sentir del cor, sembla que haurien d'anar amb progressió relativa amb els grans progressos materials. I no és així. Hi ha encara tancats en els Hospicis molts fills que no han pogut conèixer an els seus pares, i hi ha també tancats en ells molts pares que han hagut de conèixer an els seus fills.

Tota discussió raonada i serena instrueix i educa. Discuteix, doncs, per a instruir-te i per a instruir. Absten tota discussió amb els que en el discutir volen la raó a tota costa, perquè aquests ja ho saben tot.

Els que més preconitzen que el treball és una de les primeres virtuts, per regla general, són els primers que entenen com a primera virtut el no treballar.

Les lleis, pels que les sancionen, són una mònita amb que es prevalen per a safar-se de la justícia.

Hem de procurar treure el *deure* del treball per a fer del treball un *dret*.

Poble de moltes lleis, poble sense consciència.

Totes les lleis humanes han de derogar-se, perquè en prevaleixi una de divina. La llei de l'amor.

V. TARRIDA

RIMS A L'ESTIMADA

Inscripció al seu vano

Un jorn ja molt llunyà
tot caminant pel món la vaig trobà.
Son vano desfullà com una flor
i entre branilles d'or
sa vista escrutadora m'esguardà

Aquella nit dormia i van trucà.
No sé perquè va bategar-me el cor.
I una veu baixa, baixa, al dir; —Qui hi ha?
va dir-me:—Soc Amor!

JOAN POVILL ADSKRÀ

ROMEA

Dimecres de la setmana passada tingué lloc la darrera vetllada de teatre selecte. S'estrenà *Joan Casagran*, comèdia en tres actes de W. S. Maighan, traduïda per En Josep Carner.

Només cal dir que, tractant-se de teatre selecte i d'En Carner, hom esperava quelcom més que una comèdia banal i sense cap interès.

La interpretació de *Joan Casagran* bastant deficient.

PRINCIPAL-PALACE

Roma se divierte, estrenada divendres passat, fou un èxit; és dir, que tant a *Roma* com aquí amb l'opereta d'En Cadenas i En

En Moncayo, del «Principal-Palace»

Castells i amb la deliciosa musica del mestre Gilbert es divertiran de debó.

Quasi tots els números foren repetits, i per tres vegades el clou de l'obra, que el públic s'aprenqué desseguida.

La Pinillos i la Torres exquisides, boniques i tot lo que's vulgui.

En Moncayo, que té gràcia per a donar i vendre, l'heroi.

En Cadenas es vegé obligat a sortir a escena i a fer míting. Justícia.

I no parlem de la presentació, que allò és un *hi va tot*.

TIVOLI

Continua l'èxit de l'opereta *La Monteria*. Totes les funcions es compten per plens, i els seus principals intèrprets Lloret i Vendrell, que alternen en les representacions, són molt aplaudits.

La setmana passada tingué lloc, amb l'intimitat que el cas requeria, l'estrena de *Ramón del alma mía*, «humorada» de la qual parlem en altre lloc.

NOVEDADES

An aquesta casa s'anunciava per al dilluns passat l'estrena de una nova opereta del senyor Morant. A vostès, pel títol, els semblarà una pel·lícula de sèries, però no en facin cas: és una opereta. Es que el senyor Morant està molt de broma.

L'opereta del senyor Morant es titula *El Cazador de Tigres*.

Nosaltres anavem disposats a admirar aquestes bestieses, fruit de l'exuberant imaginació del senyor Morant.

Però va ésser un goig sense alegria, perquè dilluns, a l'hora de començar, el «Novedades» estava sol i trist, més trist i més sol que un cementiri. Els flamants cartells havien desaparegut i el Conserge feia un son a un recó.

Davant d'aquesta sorpresa, aneu a sapiguer lo que ha passat. Nosaltres no sabem si és que els tigres s'han menjat al senyor Morant o bé és que el senyor Morant decidí cruspir-se les bestioles abans que exhibir-les a un públic que no l'ha volgut entendre mai.

GOYA

Es cada dia més falaguer l'èxit de la companyia Díaz-Artigas. El públic que sap premiar la que verament ho cal, no regateja aplaudiments ni es cansa d'anar-hi. Aquesta admirable companyia està demostrant que quan es fa bé el públic encara hi va al teatre.

I ara parlem de la *tournee* Vera Sergine:

L'insoumise és una comèdia d'En Pierre Frondaie, l'autor de *Montmartre*, que no ens ha agradat, com tampoc ens va agradar, del mateix autor, *La casa cercada*. Retreiem aquesta obra perquè, fins a cert punt, pertany al gènere de *L'insoumise*. Gènere exòtic, d'un exotisme barato i de bisuteria, carregat de truculències melodramàtiques de dubtós gust. No és *L'insoumise*: és *l'insouportable*.

L'escandale, de l'Henry Bataille, és, com totes les obres de l'autor de *La verge boja*, un castell de focs artificials. Obra literària *L'escandale*, carregada de literatura, llenguatge retòric, teatre de teatre, sense una emoció viva.

Lo millor d'aquestes obres ha sigut la interpretació. Vera Sergine, Renoir i Peyriere han fet veure al públic com se fan les comèdies a l'estranger.

NUEVO

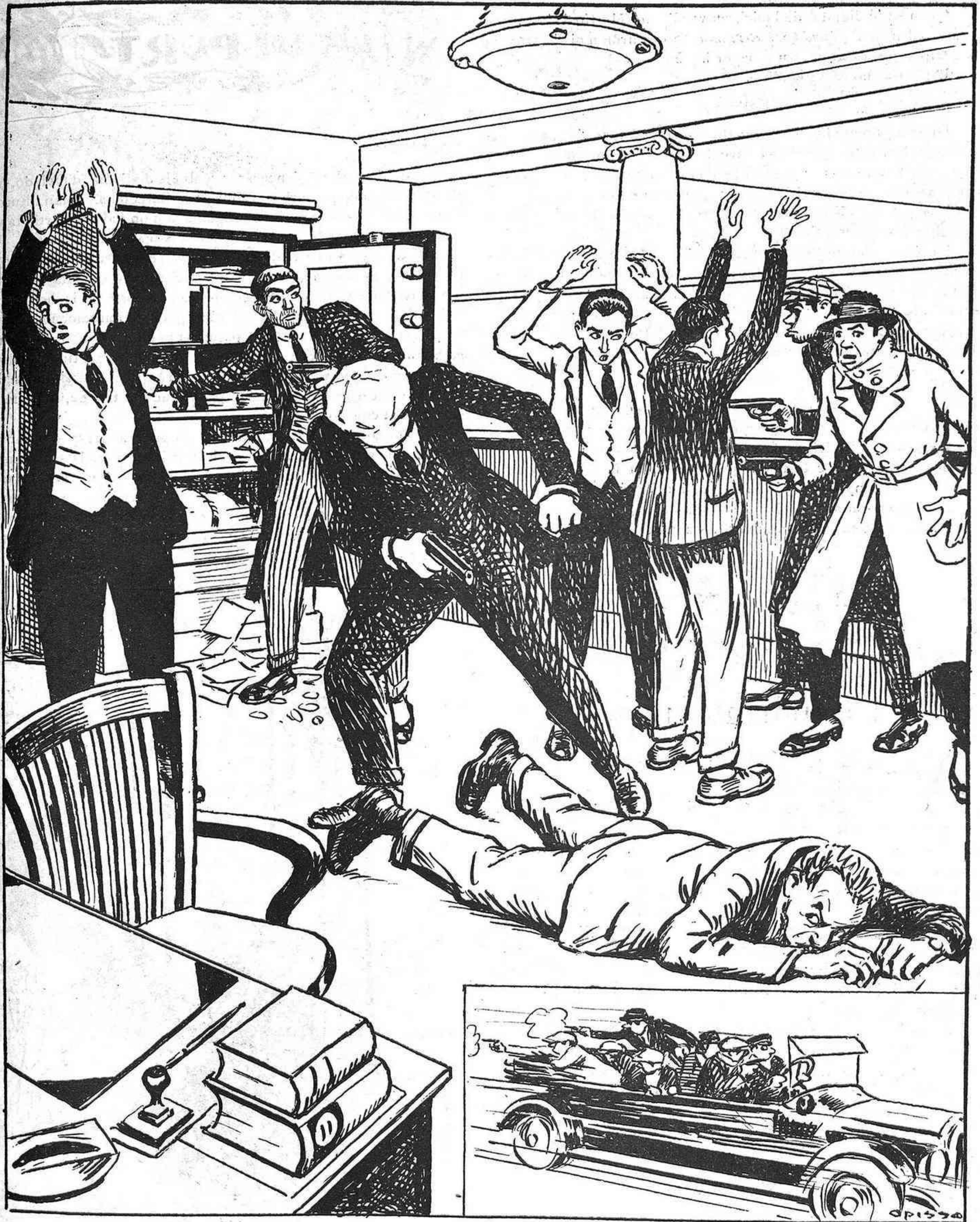
No comprem nosaltres com, malgrat el nostre catalanisme, sentim aquest respecte per a totes aquelles coses que'ns venen de Madrid. Aquest respecte ens posa en un nivell intel·lectual inferior.

El senyor Josep Ramos Martín és una espècie d'autor dramàtic que ara, acompanyant-se del mestre Guerrero, ha estrenat una humorada còmica—doncs com havia d'ésser aquesta humorada?— amb el títol de *Ramón del alma mía*! Parlem-ne d'aquest *Ramón*, que és un subjecte de *cuidado*.

Ni és una opereta, ni una sarçuela, ni una comèdia, ni és res

La Saus, del «Nuevo»

BARCELONA EN PEL·LICULA

El robo d'un Banc, segons la moda americana

decent: és una bestiesa. Es tan bestiesa que'ns agrada més el *Ja soc aquí Nandu!*, que ja és dir!

Quan se té dignitat de l'ofici, senyor Ramos Martín, i s'escriuen animalades com *Ramón del alma mía!*, no es firmen ni s'estrenen: s'estripen o s'utilitzen com a paper higiènic.

Barcelona no és Vitigudino.

ESPAÑOL

Dissabte tingué lloc l'estrena de *La tragèdia de l'opi*, escenificació en tres actes que d'una novel·la ha fet l'«Amichatis».

Valor teatral no'n té cap. Lo que sí té és una força emotiva tal, que fins devegades arriba a ésser contraproduent, com succeeix en el segon acte. No obstant, té moments que són de mà de mestre, dins del gènere, s'entèn.

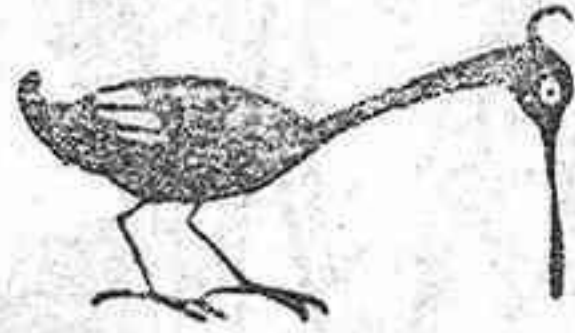
La Casals s'emportà la part més lluïda de la interpretació. En Santpere va fer tots els possibles per a agradar, però el paper no era pas per ell. Cal elogiar-li la bona voluntat. Mereix nostra felicitació la senyoreta encarregada d'interpretar el paper de la enganyada, de quina sentim molt no recordar el nom. Els demés, bé. La presentació, molt cuidada.

VICTORIA

Tanmateix segueixen fent *Ja soc aquí*, i ningú ho diria.

Aquesta revista ha posat a prova la sensibilitat del nostre públic, o més ben dit del nostre poble. No es deixa en bon lloc als sindicats; a la parla catalana li passa igual si fa o no fa, i an el Patró de Catalunya, el gloriós Sant Jordi, se'l deixa fet un taverne-ret i un busca-raons.

Sort que tot succeeix en una revista molt semblant a l'opi!

L'estudianta negra

Avui hem vist una estudianta negra cixint de la Normal de mestresses.

Veu's aquí un cas en que hi poden sucra totes les Ciències, començant per la Pedagogia.

Aquesta senyoreta abetunada, tan mateix, si arriba allà on desitja, serà bo de veure amb quina traça sabrà guanyar-se la voluntat dels seus deixebles. Nosaltres ens la imaginem condemnada a exercir la seva professió en qualsevol dels llogarets perduts en un recó ferèstec de Catalunya: la cara dels infants en veure-la!; la xafarderia de les comares en fer-s'hi trobadisses!; les dites dels homes en llambregar-la ja de lluny!

Pobra negrita!...

Si vol aparèixer riallera, els menuts li fugiran es-veradíssims, davant la terrible amenaça de l'ampla i ben ferrada boca; si, atuída, preté fer la ploricosa, ningú no se'n compadirà, creient-la gata maula.

Prou el Rector s'esgargamellarà des de la trona en defensa de la raça negra. I el batlle i el *compañero de carrera* hi pendran cartes enèrgicament. Tot plegat, però, només servirà per a que la mestresseta trasplantada sigui presa d'una gran enyorança. I es corsecarà tan a la valenta que un dia ja no la veuran més.

Farà de institutriu a casa d'uns nou rics capritxosos o bé, triomfalment redimida, la trobareu, si hi anessiu, ensenyant les beceroles a una rotllana de negrets, en l'espessor de la Manigua.—A. Z.

FUTBOL

Els de Sant Martí s'encararen amb els de Sama d'Oviedo, motivant un míting d'asturians radicats a Barcelona. Quan l'Europa jugà amb el Gijón tothom es preguntava d'on havien sortit tantes boines; ara, a Sant Martí, també es fan la mateixa pregunta:

«D'on varen sortir tants asturians». Preguntes així no són de la nostra incumbència, car a còpia de ramblejar hem arribat al ple convenciment de que Barcelona és pels de fora. Ja ho deia En Peius: «He trobat molts fills de Déu i pocs de Barcelona».

Toquen una jota i sortiran baturros per tot arreu; toquen unes *peteneras* i no trigareu un segon sense veure sortir els fills de l'Espanya que *cuando cantan, lloran*. Però que no us vingui mai la mania de tocar *pitos* per més en perill que us trobeu, perquè no sortirà mai cap policia.

L'home, per indigne que sigui, sempre es deixa encisar per les coses de la seva terra. Amb els partits regionals s'ha demostrat, com s'ha demostrat que l'home més reposat no pot estar-se de cridar, menaçar i abroncar com un energúmen. No va estranyar-me, doncs, veure com un *pelegrí* del ideal català, havent-se deixat la tralla a casa, llençava crits que fiblaven la passió espanyolista dels de la boineta.

DESPRES DE LES ELECCIONS

—Toma, noi, carrégate este mort.

EN GIRÓ EMPIPAT

—Va per tu l'acta! Ara em dedicaré a la literatura animada!

Per dret de peu els martinencs en feren cinc, i els samistes, mercès al *vociferar* del públic *maruciño*, n'endossaren un.

—Apreta, Barrachinal—deien els d'aquí.

—Trotta como un diastro, paysano!—cridaven els cantàbrics.

TRASCENDÈNCIA DEL FUTBOL

Diuen els periòdics que en l'Estadi de Wembley hi havien:

180.000	espectadors; que
100.000	persones més feren irrupció del camp, quedant encara
80.000	sense poguer entrar. Ademés
3.000	policies tingueren de intervenir-hi. Sumen, amb els
22	jugadors i els
550	dependents del club,
363.572	fanàtics del futbol.

Aicò ens permet dir als que bramen contra els esports, que davant de tanta bullidera i dels milers de víctimes del fanatisme futbolístic, es consolin prenent unes quantes tasses d'aigua d'ortigues.

**

Canaletes és airejada, és fresca com l'aigua de la font, i té el do de mantecauejar la més calenta *pitima* del que arriba en aquest lloc carregat de mam engolít en els bars de les rambles meridionals. Però, a pesar de que el fresquet ventijol atempera cremors alcohòliques o amoroses, el diumenge passat ni tant sols arribà a aturar la bullidosa dels que esperaven notícies de l'encontre entre els campions de boina i Maruxa i els de barretina i sardanes.

El mal calígraf tenia, ademés de la seva mala lletra, el mal gust d'*accelerar* la mala espera dels impacients, fins que esclatà un «Ah!!!» de satisfacció en veure que l'Europa quedava finalista per haver guanyat els dos partits celebrats aquí i allà dalt.

Ara sols manca l'encarament final en el camp del Barcelona, i mentre tant preguem al sant de la *patada* perquè el campionat,

si és ben guanyat
a ningú intrigui,
i mai es rigui
del nostre estat
forçut i honrat.

**
Els «Ben Fets» desafiaren als de câ'n Teyá, però com que el diner—encara que no hi sigui—és força, com que la força és guany, els de câ'n Teyá feren prevalèixer llurs mèrits de meritori futbolístic, i guanyaren als «Ben Fets» per damunt de totes les bones formes i de les bones postures.

CICLISME, PEDALISME
O MANILLARVISME

Pels neòfits, el Sport Ciclista Català, organitzà una cursa de barriada.

Al sortir eren trenta
com trenta esperitats;
prò a lloc sols arribaren
disset ressuscitats.

El que va neumatitzar primer la trensilla de la meta es diu Jesús. Hi ha qui atribueix el seu triomf a la bona fe dels demés ciclistes, car al crit de «Passa Jesús» tots baixaven del cicle per a fer-li acatament.

VELA

«Catalunya, Pàtria nostra,
vela com una nau!»

diu En Ventura Gassol. Catalunya pot anar a la vela tan bé com vulguin, però els catalans encara necessitem ésser menys velats per sobressortir amb aquest deport.

REFI I

QUE MACOS HI HA!

Feia molt de temps que no havíem vist a «Can Parés» un pintor tan *maco* com En Modest Texidor el qual el té ple de pintures magnífiques en tots els sentits de la paraula.

La seva exposició que agrada als *macos*, té el privilegi de molestar als *micos*; aquests la troben de *caramel* i s'empassen la saliva en dir-ho. En Texidor se'ls mira de cua d'ull amb els seus ulls de fura i riu per sota el nas.

Ja podeu ben riure, Texidor! A tots els que us retallen digueu-los-hi que us vinguin al darrera, a veure si us atrapen. Quan dibuixin i pintin com vos ho feu, i tinguin tant de gust en compondre les obres, i puguin donar a les pintures llurs, a les figures sobre tot, la consistència, l'expressió, la vida i la formositat que vos, també en faran de *caramels* com els vostres, però... serà tard. I ho serà també quan logrin apuntar el paisatge amb la vostra fermesa, i trobin aquella riquesa de tons i de matisos amb que vos els hi sabeu arranjar.

Davant d'aquest artista atitllat que pinta amb *smokin*, un altre *maco*, ferreny a més no poguer, En Martí Torrents, hi exposa uns quants estudis de paisatge a l'aquarel·la, que semblen alts relleus talment. Jo no havia vist mai unes aquarel·les tan mascles i tan fermes; ni que les hagués pintades amb aiguardent de la forta! Que potser és de Valls aquest pintor?

* * *

A les «Laietanes» l'Antoni de Ferrater, que també és *maquet*, ep! en el terreny de l'art, hi exposa bon nombre de jardins polidets i ajustats de llums i de valors que fan patxoca: recordo uns *Camps de blat* i un *Safaretx* que per a mi els voldria.

També hi té alguna coseta que m'agrada En T. M. de Puig, un artista manyac com una damisel·la que té por als colors i als pinzells; ço fa que la seva pintura devingui plana i minça, cosa que és de doldre, car té pasta de pintor, encara que aigualideta. Que hi posi llevat nou, que pasti de ferm i ja veurà com podrà fer una bona cuita de pintures dintre de poc temps.

Si no fos per la por de la trencadissa, m'extendria damunt l'exposició de vidres esmaltats que hi té O. Egill el qual ens ofereix un centenar d'objectes de vidre fets i decorats per ell al foc, que són altres tantes exquisiteses: jocs de cafè, de tè, de gelats, de licor, de xampany i altres coses dignes de les taules dels potentats exposa aquest arífec exquisit.

O, i que aquesta vidrieria delicada i fina me'n recorda una altra de ben gentil i senyorívola, que hi ha allí prop, sortida de les mans delicades de la senyoreta Amèrica Cardunets, que també en sap un niu de manejar la mufla...

L'Eulogi Blasco López és un artista d'empenta; fa escultura, repujats i quadres al oli amb traça i personalitat, sobresortint en el segon ram.

A «Cà'l Areñas» En Ferrer Turull hi exposa unes quantes pintures ben enfocades, però dures de color i de modelació generalment, i a «El Siglo» En Tamburini un grapat de coses potser massa acabades i boniques.

Cadascú per allí on l'enfila.

C. ARBÓ

Tararéeeee!... Tararíiiiiii!... Es fa sapiguer que el número de L'ESQUELLA de la setmana que vé serà extraordinari. Es fa sapiguer que hi han treballat els millors escriptors de la nostra terra i els millors dibuixants: Es fa sapiguer que serà dedicat a l'Exposició del Moble, tindrà 32 planes, es vendrà al preu de 40 cèntims que és com regalar-lo, i serà un document interessantíssim i un curiós record de l'Exposició.

Tot aquell que estimi Barcelona i el seu engrandiment, l'haurà de comprar!!!

◇◇◇

Catalunya serveix per a inflar personalitats que s'obliden d'ella un cop es veuen al cim de la seva màxima pretensió. Aquest

és un desengany que no sobta i que perdurarà sempre que hi hagin bons catalans que, aprofitant les hores que el treball els deixa lliures, s'imposen la noble missió de catalanitzar Catalunya.

Els fan Catalunya i els homes que la venen.

Ara els bons catalans de La Barricada i de Pàtria Nova, preparen un acte a Paret del Vallés pel 13 del corrent. Tot és farà per Catalunya, tant la entrega de les senyeres per Na Mercè Llangost, com l'àpat, com els parlaments, com l'audició de sardanes.

L'única ambició que poden cobejar, sota la presència del noble i desinteressat Macià, és la de poguer obrir la resclosa de llurs passions patriòtiques per a regar de belles idealitats aquell recó de la plana del Vallés.

◇◇◇

La sang se'ns revolta quan sentim males llengües desprestigiant l'honorable gent que regeix el municipi. L'actuació dels que representen la ciutat no pot ésser més neta i honrada del que és. No hi ha dret a titllar-los de mals administradors. Allà dintre tot mereix confiança; tanta, que fins un senzill canti de la font de la porta lateral està lligat a la paret amb una cadena. Volen més mostres de confiança?

◇◇◇

Recomanem aquests cartells als comerciants que volen americanitzar-se.

A gent ocupada, visites curtes.

L'audiència pot durar dos minuts.

En dos minuts es pot dir tot.

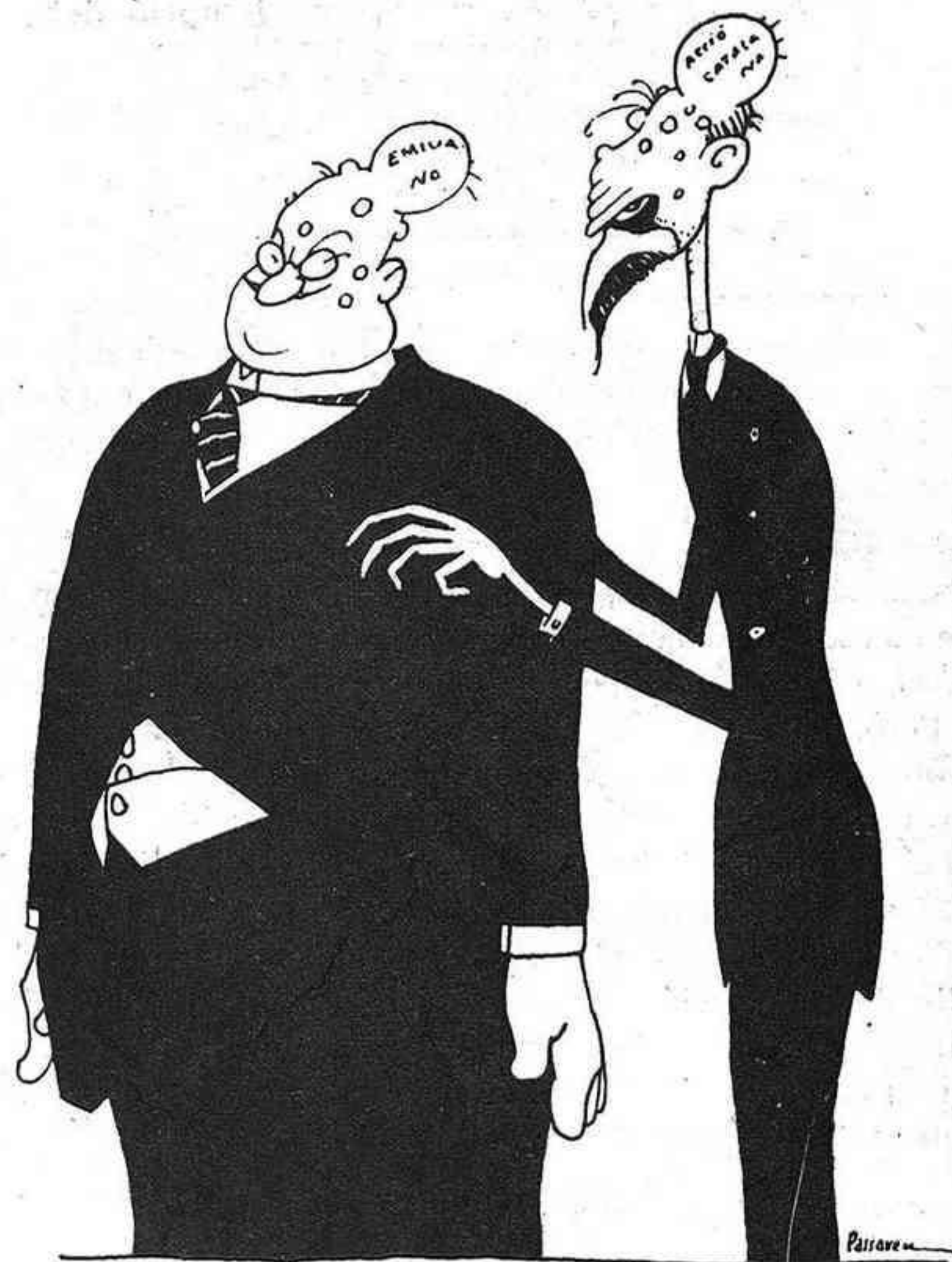
Digui que vol i sabrà si el reben.

Si vol tornar no es faci pesat.

Si el temps és or, espera't poc.

◇◇◇

Segueix funcionant pels carrers de la part vella de la ciutat, la màquina desinfectadora de les clavegueres, que la gent en diu de *matar rates*. Aquesta setmana ve funcionant al carrer de Ferran

LA PRIMAVERA LA SANG ALTERA

— Estem ben frescos amb aquests grans!

EVOLUCIONISME

Abans d'ahir, ahir i avui. I demà!

amb no poc descontent de part dels botiguers que se'ls hi para davant de l'establiment.

—Això no es pot aguantar—deia un comerciant a la menuda.

—Aquesta fortor allunya als compradors.

—Pren paciència—li deia un altre—pujant carrer amunt anirà a matar les rates de *Casa la ciutat!*

—Ja fora hora!

Els voltants de Barcelona s'estan convertint en veritables aduars. Esparvera veure al gran nombre de miserables barraques que es va estenent en torn de la gran urbs amb gran perill per a la salut pública i més encara els lloguers esparveradors en que els amos llurs en treuen, a ciència i paciència de les autoritats.

Senyors de l'Ajuntament, senyors de Madrid, Barcelona no és al Africa. Cal que d'una vegada es resolgui el problema de l'habitació a bon preu per a fer desaparèixer els miseriosos focus d'infecció que com bolets, creixen aprop d'ella.

RESPOSTES PAGADES

Francesc Oliveres: Anirà.—F. Sitjes Padrosa: Es massa llarg. Vostè mateix escursi'l i torni-ho a enviar.—Jordi Valls: Molt bé. Segueixi enviant i mercès.—Petroni II: Com vostè vulgui i consti que ho sentim.—Feliu Dedeu: A la primera ocasió anirà.—Mi Kado: An els japonesos potser els estaria molt bé.—P. de C: Ho sentim però ha fet tard. Timoteu: Que vol que tinguem una intervenció diplomàtica?—J. Ros: Publicar el seu treball fora un atemptat contra el bon llegidor.—Ninus: Anirà una miqueta arreglat.—Pelut: Vostè serà tan pelut com vulgui, però cregui que el seu treball té molts pels.—Riteta: Vostè ha nascut per a mare de família, però per a res més.—R. Boix: Es més trist que la festa de la raça.

Impremta L'Esquella i La Campana :: Carre de l'Olm, 8. Barcelona

Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors

Barcelona, Maig - Juny 1923

Aquest mes s'inaugurarà a Barcelona una Exposició internacional del Moble i Decoració d'Interiors, que serà una esplèndida manifestació del que és la indústria del Moble a Espanya i a l'estranger. Quedarà instal·lada als nous Palaus d'Art Modern i Industrial del Parc de Montjuich, que [amiden en junt una superfície de 28,000 metres quadrats.

L'Exposició constarà d'una secció retrospectiva formada per les representacions dels diferents estils històrics, una secció d'habitacions modernes completes i una exhibició de mobles especialitzats, utilatge d'oficines, objectes artístics i decoració, aparells d'il·luminació, maquinària i tècnica industrial.

Seràn interessantíssimes les seccions corresponents a les indústries francesa, alemanya, anglesa, italiana, txec-eslovaca i les de Madrid, València, Sevilla, la de la Casa Humil i tots els moderníssims sistemes de decoració, des dels utilitzats avui més en voga fins als més refinats i aristocràtics. Les cases més importants d'Espanya i de l'estranger estaran representades a l'Exposició. Els artistes més eminents han estat encarregats de muntar les instal·lacions.

Demés, durant els mesos de maig i juny i dins del recinte de l'Exposició, als seus jardins, als seus espais lliures i als seus salons, tindran lloc actes i festes que a continuació se concreten i que seran cadascú d'ells especialitzades demostracions de bon gust i elegància, formant un conjunt poques vegades reunit en manifestacions semblants i espectacles únics per l'art que els informarà:

Festivals nocturns en les revetlles de Sant Joan i de Sant Pere, Balls populars.

Grans festivals infantils. Focs japonesos, elevació de globos, Concurs d'elevació d'estels infantils, Teatre Guignol, Clowns, etc.

Concerts per les Bandes Militars.

Festival de la Premsa.

Figurins a la Secció retrospectiva; vestits històrics, d'època.

Concerts per la Banda Municipal.

Conferències a càrrec d'eminentes personalitats estrangeres.

Concurs de flors tallades.

Concurs d'ornamentació de taules de menjador.

Gran festival atlètic pels bombers.

Concert per l'Orfeó Català, danses plàstiques en paratges adequats dels jardins del Parc.

Carrera Internacional en pujada per a automòbils.

Fantàstiques il·luminacions a la muntanya durant les revetlles. Tès dansants.

Festivals musicals per grans masses d'executants i altres diverses actualment en estudi i preparació.

A totes aquestes festes ja organitzades pel Comitè de l'Exposició, donaran dret els **ABONAMENTS D'ENTRADA** permanent que en els principals establiments de Barcelona s'expenen al **PREU DE 20 PESSETES CADA UN**.

Divendres que vé, dia 11

Número Extraordinari

DE

L'Esquella de la Torratxa

Dedicat a la

EXPOSICIÓ DEL MOBLE

DECORACIÓ D'INTERIORS

Esplèndida il·lustració d'En Ricard Opisso i l'Obi

Portada del notable pintor-il·lustrador Sagrellas

Fotografies d'interior, planos, etc., etc.

32 planes amb magnífic paper brillantat: Preu, 40 cts.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o é en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

Fé Patria Amor

JOCs FLORALS

Abans es cantava al cor i avui a les pessetes